

Calitatea ca reper fundamental al dezvoltării colecțiilor în structurile infodocumentare

Viorica Dicu
bibliotecar, Biblioteca
Universității „Dunărea de Jos”

Voi începe acest articol cu câteva idei ce aparțin domnului profesor Ion Stoica – (Catedra de Biblioteconomie și Știința Informării, Facultatea de Litere din București), cu privire la calitatea colecțiilor de documente. Potrivit acestuia, în domeniile infodocumentare, direcția cea mai importantă în care trebuie să acționeze spiritul înnoitor se referă la ieșirea din imperiul cantității, fără a fi ignorată în totalitate. În prezent, spune domnul profesor, dezvoltarea colecțiilor poate fi scoasă de sub imperiul cantității, incluzând filtrarea și eliminarea ca elemente ale dezvoltării, fapt ce determină astfel structurile infodocumentare, ca și celelalte domenii ale societății, să trăiască sub semnul bătăliei pentru calitate.

În ultimele decenii informația s-a impus în mod exploziv, la început prin forța sa cantitativă, apoi a devenit treptat factorul primordial al calității în toate domeniile de activitate.

Glen Brudvig, în volumul Cynthiei Steinke, „Sci-Tech Libraries of the Future”, afirmă: „Atenția față de calitate va fi factorul major în situarea fermă a bibliotecilor în centrul revoluției informaționale.”

Gabriel Naudé, în lucrarea „*Advis pour dresser une bibliothèque*”, afirma: „Bătălia pentru accesul la informații se transformă, treptat, într-o bătălie pentru calitatea informației. Bibliotecile sunt structurile infodocumentare cel mai bine plasate în lupta pentru calitate”.

Gabriel Naudé – autorul primei cărți moderne despre organizarea bibliotecii - cerea ca aceasta să fie „...o bibliotecă a tuturor autorilor principali și fundamentali, vechi și moderni... o selecție a celor mai bune ediții, un lăcaș în care să fie alături cei care au scris foarte potrivit contra unei anumite științe sau care s-au opus cu mai multă întemeiere

și vivacitate cărților unui autor dintre cei celebri și renumiți... cei care au înnoit sau au schimbat ceva în științe”.

Alt reprezentant al biblioteconomiei mondiale, Maurice Line, se referă la nevoia de acțiune critică, selectivă, la nivelul întregii societăți, prin îndemnul: „Mai mult decât orice, oamenii de astăzi trebuie să învețe să aleagă și să filtreze informațiile. Vor trece mulți ani până când actuala generație de adolescenți va dobândi astfel de abilități pe care să le folosească în mod automat. Pentru moment, cel puțin două generații, deja ajunse la vârsta adultă vor trebui pregătite în acest sens. În mod categoric, bibliotecile publice au un rol principal în această instruire, pentru că este nevoie de o pregătire îndelungată și minuțioasă înainte de a ști cum trebuie filtrate informațiile, iar cea mai mare parte a oamenilor preferă să se raporteze la o structură clară și să ia lucrurile așa cum sunt decât să gândească și să analizeze ei înșiși.”

În biblioteci, în paralel cu procesul de digitizare are loc o transformare calitativă în forma și diseminarea informației, impusă de necesitatea de re poziționare în sfera serviciilor de informare din rețea. Prin digitizare se dezvoltă noi modalități de colectare, organizare, diseminare, prezervare și acces la informații.

Profesorul Mircea Regneală de la Catedra de Biblioteconomie și Știința Informării, Facultatea de Litere din București, în lucrarea „*Studii de biblioteconomie*”, afirmă că bibliotecile specializate își dublează colecțiile la interval de două decenii sau mai rapid, de aceea procesul de achiziție este selectiv axat pe documentele extrem de importante. Selecția documentelor conduce la selecția informațională, potrivit conceptului DSI (Diseminarea Selectivă a Informației) care a apărut în bibliotecile universitare unde achiziția este supusă unei mari rigori științifice. În țările cu o importantă activitate științifică, bibliotecile universitare achiziționează documente de ultimă oră, elaborează sinteze științifice, oferă acces online la sisteme de cataloage naționale și baze de date internaționale.

În lucrarea „Structuri și relații informaționale în dezvoltarea învățământului și a cercetării românești”, o încercare de sinteză, domnul profesor Stoica se referă între altele, la colecția de publicații, care își afirmă valoarea prin:

- actualitate, capacitatea de a reflecta noutatea în multe domenii ale cunoașterii;

- dinamism, capacitatea de a reflecta competițiile din zona cercetării și a progresului societății;

- policromie, o altă caracteristică a colecțiilor care include și documentele de tip multimedia crescându-le performanța pentru a se apropia de o comunicare naturală;

- disponibilitate, capacitatea colecției de documente de a fi accesată de utilizatori;

- continuitate, relația unei colecții de publicații cu o personalitate, cu o anumită temă, cu un anumit tip de document etc.;

- reprezentativitate, un criteriu de extremă dificultate care trebuie stabilit în funcție de mesajul pe care dorește să-l transmită structura respectivă;

- frecvența la nivel înalt a cititorilor reprezintă un criteriu de calitate întrucât demonstrează că respectiva colecție de documente răspunde necesităților de informare și lectură ale utilizatorilor săi;

- relevanța și pertinența, ca repere fundamentale în citirea calității, se referă la colecția de publicații care cuprinde informații expres necesare pentru cel ce întreabă;

- gradul de prezervare exprimă calitatea unei colecții din punct de vedere al stării consultabile a documentelor respective;

- flexibilitate, „...echilibrul dinamic dintre creștere și eliminare care menține realitatea colecției sub sceptra unei curbe logistice, cu parametri cantitativi tolerabili, la scară umană, dar fără concesii valorice care să afecteze performanțele proceselor de învățământ și cercetare”.

Măsurile de evaluare a colecțiilor de documente digitale, propuse în cadrul Proiectului EQUINOX (inițiativă a Uniunii Europene pe termen lung, pentru a dezvolta măsurători de performanță și de managementul calității în sfera bibliotecilor) se referă la cantități măsurabile cum ar fi: procentul de populație pentru care serviciile electronice de bibliotecă sunt accesibile; numărul de sesiuni la distanță pentru fiecare serviciu electronic/membru al populației țintă și al populației care trebuie servită; numărul de documente și intrări vizualizate pe

sesiune pentru fiecare serviciu electronic; costul per sesiune și per document vizualizat, pentru fiecare serviciu electronic; procentul de cereri de informații solicitat; procentul de utilizare a calculatoarelor din bibliotecă; numărul de ore la calculatoarele din bibliotecă disponibile per membru al populației care trebuie servită; procentul de sesiuni respinse din numărul total de sesiuni încercate; procentul cheltuielilor totale în vederea achiziției de servicii electronice de bibliotecă; numărul de participări per membru al populației care trebuie servită, la instruirea formală privind serviciile electronice de bibliotecă; bibliotecarii care dezvoltă, administrează și oferă servicii electronice și de instruire a utilizatorilor, ca procentaj din personalul bibliotecii; satisfacția utilizatorilor privind serviciile electronice de bibliotecă.

Potrivit studiilor profesorului Stoica: „Evaluarea este rezultatul unei dimensiuni critice, specifice omului, fără de care nu există progres”, la care participă toate structurile societății. Structurile infodocumentare participă la procesul de evaluare a informației, a cunoașterii în cadrul proceselor biblioteconomice, fără de care nu s-ar putea realiza dezvoltarea colecțiilor și instrumentele bibliografice selective. Structurile infodocumentare au capacitatea de a interveni în sens creator în procesul de organizare și evaluare a cunoașterii umane.

Bibliografie:

1. BROPHY, P.; CLARKE, Z. Equinox: library performance measurement and quality management system. Apud
2. LINÉ, Maurice. Bibliotecile într-o economie a informației: bastioanele libertății de informare și ale culturii. În: Biblioteconomie: culegere de traduceri, nr. 4, 2000, p. 55-60.
3. PORUMBEANU, Octavia-Luciana. Măsurii și criteriile de evaluare a colecțiilor digitale. În: Revista română de biblioteconomie și știința informării, 2007, an 3, nr. 2, p. 19-22.
4. NAUDÉ, Gabriel. Advis pour dresser une bibliotheque. Leipzig: Veb Edition, 1963
5. REGNEALĂ, Mircea. Studii de biblioteconomie. Constanța: Ex Ponto, 2001, 389 p.
6. STOICA, Ion. Criza în structurile infodocumentare: sensuri și semnificații contemporane. Constanța: Ex Ponto, 2001, 223 p.
7. STOICA, Ion. Puterea cărții. Constanța: Ex Ponto, 2005, 234 p.
8. STOICA, Ion. Sensul schimbării în Universul Infodocumentar. Constanța: Ex Ponto, 2009
9. STOICA, Ion. Structuri și relații informaționale în dezvoltarea învățământului și a cercetării românești: o încercare de sinteză. București: Editura Alternative, 1997, 144 p.